

Latweefchu Uwises.

Ur augstas Gewefchanas = Nummiffiones sinau un nowehleschanu.

Nr. 43. Zettortdeenâ 27tâ Dtktober 1827.

No Grohbines.

Tas ugguns, ar ko Naggu frohgâ aîsgahjis, ne no zella wihreem zehlees, kâ tas pirmâ ahtrunâ daudsinahts tappe, jo tanni nakti neweens zella-wihrs schinni frohgâ nebija gullejis. Tapehz jadohma, kâ blehschu-rohkas scho leelu nelaimi padarrijuschas; jo frohga fainneeki agri bija apgulluschi un wiffas leetas papreefsch labbi apfohpuschi. Tomehr nodegguschî nabbdasini jo meerigu firbi turrehs sawas gruhtâs behdâs, ne kâ tas nifnais pohsta-darritais sawas besdeewibas laimeschanâ.

— 3 —

No Birschu muischas 9tâ Dtktobera.

Schinni fîltâ un jaukâ ruddent, meschâ tif pat kâ dahrsâ, dauds pukkites ohtrureis seed. Wehl waffarigâ deenâ mehş effam atradduschi baltas un farkanas rohşes, aurikeles un tahş fillas masas pawaffaras pukkites, ko anemones fauz (Leberblümchen), un wehl dauds zittas. Urri lasdu pumpuri plaufft. Bet pee tahda jaukuma arri nejaukums klahţ, jo wiffur uhdens truhst, affas un uppites isfikkuschas un weetahm ar ratteem zaur Daugawu brauz. Urri muhsu rudfischî ne gribb labbi eeselt. Un schodeen jau tahda falna, kâ laika glahse 6 grahdes aukstuma rahda. Kai Deewş mums jelle drihs peefschîr leetu!

L.

No seemela-baigeem.

Schi gadda ruddent, Septempera mehnefi, Kursemmê pa divi naktim seemela-baigi spihdejuschî, bet retti kahş dabbas-prattigs zilweks us teem usmannigs bijis, un kas tohs arri bija redsejis, neko dauds no teem neisturreja, jo tee

nedş warren leeli, nedş pahş leeku gaischi nebija. Bet nu tohp awisêş rakstihş, kâ ap to paschu laiku arri Wahzsemme un zittas Ciropas semmêş tee paschi baigi, un tif leeli un spohschi redseti tappuschî, kâ dasch newarr atminnetees zitkahrt redsejis. Wahzsemneekeem tahda skattischana dauds jo swescha ne kâ mums seemelneekeem; un mums ta atkal rettaki useet, ne kâ teem laudim, kas jo prett seemelu mahşas turr, jo leelâ seemelst, kâ Norwegeru, Sweedu un Lappu semmê gan drihs ik nakti schee kohschi gaisa spihbekli pee debbes rahdahş. Ko mehş rettu reisi, un daschâ gaddâ nemas neredşam, to seemela-kaudis gan drihs arween redş, un par ko Wahzsemme mulki tumfineeeki lohti baidahş un behdajahş, par to seemelneekei gauschi preezajahş.

Seemela-baigi irr tas ihpaschigs un spohsch gaischums, kas ruddent un seemâ pehz faules nowehleschanas seemelst daschureis pee debbes rahdahş. Schis gaischums papreefsch kâ kahda krehşla zel-tahş, kas balta, jeb dseltana irr, bet pehz augstaki pee debbes-welwes uslaischahş, un sawadus starrus, kâ bultas isfchauj, kas kâ spehşledamas kustahş un jauzahş, brihscham schê, brihscham tê, sibbinam lihds atspihd un pasuhd, un allaschin mijahş un maifahş, tâ kâ tas ittin brihnischkigi un jauki redşams irr. Ja tee baigi ittin leeli, tad tee farkani un dseltenî, kâ addatas weena zaur ohtru isleen un iskustahş, un tif stipri spihd un schihb, kâ wiffas leetas ittin gaischi, tâ kâ deenâ redseth warr. Seemela-puffê pee scheem baigeem arri sawadu trohşni dsird, tê sprahgst, tê rihb un plihst; tê rittinajahş, tê tshuhst, kâ dohmatu, woi dischgabbalus, woi leelu skunstes-ugguni dsirdam un redşam. Led-dus-juhras krasâ gehgeru-sumni no schi trohşna tâ tohp isbaiditi, kâ pee semmes nogull, un ne no weetâş kustahş, kamehr tee baigi pahrgahjuschi.

Tahdi seemela = baigi ittin ilgi pee debbes ne-
stahw, jo kad teem wisleelaks gaischums bijis,
tab tas atkal pamasihtinam fahf nosust, un pehz
galla pawiffam isnihfst, tà kà ta nakts tif tum-
fcha paleef, kà bijufi.

Wezzòs un paganiffòs laifòs, kurròs ap-
mahniit laudis deht teem pascheem Deewa brih-
numeem, ko mehs fwehtà peeluhgschanas-preekà
aisgrahbti ar lusti uskattamees, bailojahs un
trihzeja, zilweki arri schòhs seemela = gaischumus
par bailigahm debbes = sihmehm eeraudsija. Kad
tee starri kà addatas zaurmaifijahs, tad dohmaja
laudis: Nu buhs karri, jo Deews jau rahda
sohbinius pee debbes — kad tee nakti farkanumu
redseja kustamees, tad bahbas un mulki brehze:
Tas nosihme affini, un affins = isleefchanu; un
usees Turki un zittas fwefchas tautas; lai nu
tif Deews schehligs irr! Tà weens mulkitis
ohtru eebaidija, libds kamehr wiffi to mahnu tiz-
zeja. Un tapehz arri schee spihdumi paschà lat-
wiffà wallodà tohp par baigeem faukti; zitti tohs
wehl par kahwejeem, murgeem fauz; bet tee
tihri neefi; schee spihdumi ne ko launa ne nefs,
nedf darra, nedf nosihme, tadehl mehs arri tohs
wairs par baigeem nefaukfim, bet tif par seemela =
spihdumeem, jeb seemela = gaischumu.

Tomehr brihnischkigi gan irr schee seemela =
spihdumi, un pee teem wiswairak trihs leetas
wehrà jaleef:

Pirman fahrtan, ka tee ne no kahdeem beeseem
twaikeem nenahf, kà muhsu mahfoni jeb pa-
debbefchi, bet ka winneem lohti smalka un
zaurspihdiga buhschana irr. Jo zaur win-
neem zaur warr wiffas swaigsnes redseht;
tahs leelakas ar azzim, tahs masakas ar
fihfu = glahsehm; un tas newarretu buht, kad
seemela = gaischumeem beesa buhschana buhtu.

Ohtran fahrtan, ka tee seemela = gaischumi war-
ren augsti, un dauds augstaki ne kà muhsu
redsamti padebbefchi irr. Jo pee apmahftas
debbs tohs newarr redseht; tif pee skaidra
gaifa ween. Tee arri tapehz newaid nekahds
ugguns, nedf no ugguns zeltahs; jo buhtu
tee ugguns, tad tohs arri warretu redseht,
kad mahfoni semmi aplahj, tà ka ugguni
warr apmahfuschà laifà tablaki farwà atspih =

dumà redseht, ne kà skaidrà laifà. Tadehl
tee seemela = gaischumi no paschas semmes ne-
mas neiszeltahs, bet tanni augstà smalkà
gaifa irr, kas dauds pahrafi pahr muhsu
semmi eet.

Trefchan fahrtan, ka seemela = gaischumi ne fil-
tàs semmes = puffes, bet aukstàs puffes ween
rohnahs, kur juhra leddù fasallufi un nekahds
dsihws raddijums ne warr mist. Semmes =
lohde diwi leddus = juhras un diwi salnas =
puffes, weena seemeli, ohtrà prettseemeli.
Pee prettseemela leddus = juhras tee paschi
gaischumi rahdahs, ko mehs farwà seemeli
redsam. Tadehl schee ihpaschigi gaischumi
tur ween zeltahs un rahdahs, kur warren
leels aukstums un salna irr, seemeli un prett-
seemeli.

Nu mehs to sinnam, ka augstà seemelà faule
puffsgaddu apfahrt nemas ne spihd. Teem nab-
bageem salnas = laudim tapehz garra, lohti garra
nakts, kurrà tee mihlu fauliti feschus mehneschus
nebuht ne dabbu redseht. Ko nu gan darritu
tahdà tumfibà? Woi tad weenmehr warr gul-
leht wesselu puffsgaddu? Uk ne; tee lautimi no
meddischanas un sweijibas pahrteef, un bes fau-
les tàpatt farwu darbu dsenn, kà deenà, jo winnu
deena irr arri tif patt garra kà winnu nakts, un
feschòs mehneschòs ta faule pee winneem nemas
nenoet, bet weenmehr itt semmi pee debbes = mal-
las stahw. Garràs naktis teem lautineem irr
treijadi spihdumi laufà. Papreeksch mehnestinsch,
kas tur tif pat kà pee mums farwu zelliau staiga,
un swaigsnes, kas tur arri redsamas. Tad teem
irr fueega = gaischums, kurrà tee farwu preekschu
nomanniht warr, un pee ka tee jau radduschi.
Weidsoht Deews tohs apgaifmina ar teem pee-
minneteem seemela = spihdumeem; pee teem winni
warr meddiht un few kohptees, no mahjahm is-
eet un pahreef kà mehs deenà. Tadehl es jau
biju fazzijis, ka seemelneeki par to paschu pree-
zajahs un Deewu slave, par ko mulki laudis
Wahzsemunè un Kursemunè bihstahs. Winni
laudis, to ifnakti redsedami, ne us Turkeem, ne
us affins = isleefchanu nedohma, kaut winni no
fchi Deewa spehka = darba tif mag ko isproht, kà
mehs.

Buhs man nu jums stahst, no ka schie see-
mela-spibdumi zeltahs? Za irr grubta leeta;
jo schie gan drihs ar taisnibu ja-aplezina, ka to
neweens nesinn un wehl neweens dabbas-pratteis
to papilnam isdibbinajis newaid. Tas irr
redsehts un ismehginahts tappis, ka dselsis, kas
pee seemela-spibduma lauka usfahrts tohp, tahdu
buhfchanu peenemm, ko elektrisku sauz, un ka
magneta=abdata (ko juhvas=brauzeji bruhke un
kas ar weenu spizzi allasch prett seemelu rahda)
stipri kustahs, kad seemela=gaischums spibd.
Zapehz nu gudri mahziti fungi mahza, ka tee
divi stipri dabbas=spehki, tas elektrisks un tas
magneetisks spehks pee seemela=gaischuma libds
darbojahs.

Tee jums tumschi wahrdi, mihli latweeschu-
lautini! schohs wahrduz arraju=laudis nekahda
semne ne proht, ja newaid augstaki fohlati; bet
tomehr sawa laika ir juhs magkeniht no teem
dabbuseet saprast, zil juhfu kahrtai leeti derrehs.
Tomehr tizzait un peenemmeet tif dauds no see-
mela=gaischumeem, ka tee nekahdi baigi un itt
neko ne nosihme, ka Deewa neismehrojumu
spehku, un nesaprohtamu gudribu, kas brih-
nischkigods darbods pee semmes un debbes parah-
dahs, un ko stattotees zilwekam libds ar Sibraku
ja isfauz: Za isgresnota augstiba, tas schlihtais
isplattijums, tas debbes=gihmis irr gohdigs us-
luhkoht, tur irr debbes skaisiums, to swaigsnu
gohdiba, tas spohschais glihtums un tas Kungs
paschahs augstibahs!

Kur zillaju ween sawu prahtu,
Kurp mannas azzis nosattahs,
Tur mattu tawus spehkus klastu,
Tur man tawus leelums parahdahs;
Ka brihnodamees nomannu,
Zil masinsch es, kahds warrens Tu! — — 3.

Tee fas fluddinafchanas.

Ka tai 16ta Nowembera deena schi gadda tas is-
dallischanas nospreedums dehl tahm atlikfuschahm lee-
tahm no Otto Schbnberg pee Kuldigas aprinka teefas
taps pasluddinahts, tas teem, kam pee tahs peemin-
netas leetas dalka irr, par peederrigu wehranemschanu
scheit tohp sinnamis darrihts. Kuldiga 6ta Otkobera
1827. 2

Pehz pawehleschanas,
(Nr. 848.) E. Guntner, fiktehrs,

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes,
ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walfis u. t. j. pr.,
tohp no Krohna Behrsnuischas pagasta teefas wiffi
tee, kurreem kahdas taisnas parradu jeb zittas prassi-
fchanas no ta nomirruscha Krohna Zihelmuischas
fainneeka Uhsu Zanna buhtu, zaur scho usfaukschanu
aizinati, lai ar schihm sawahm prassifchanahm un
wiinu peerahdischanahm, woi paschi jeb zaur teefas
geldigeem weetneekem un klaststahwejeem, fur tahdi
irr wehleti un wajadsigi, libds 25tu Nowembera
schinni 1827ta gadda, kas par to weenigu un isflehg-
fchanas terminu nolifts irr, pee schihs teefas peetei-
zahs, un sagaida, ko teefa pehz likkumeem spreedihz;
ar to wehra leekamu sinnu, ka tee, kas schinni nolifta
laika ne buhs atsaukuschees, pehz wairs ne taps
dsirbetei.

Krohna Behrsnuischas pagasta teefa 24ta Otkobera
1827. 3

(E. W.) + + + Kiffe Anse, pagasta teefas pee-
fehdetais.
(Nr. 505.) H. J. Müller, teefas srihweris.

* * *

Us pawehleschanu tahs Keiserifkas Majesteetes,
ta Patwaldineeka wiffas Kreewu Walfis u. t. j. pr.,
no Urumuischas pagasta teefas tohp wiffem simams
darrihts, ka Uzamuischa i sirgs irr peeklihdis, un ja
kam tas sirgs irr suddis jeb sagtis, tad lai 4 neddelu
starpâ pee Uzamuischas waldneeka jeb pee Uru-
muischas pagasta teefas ar taisnahm parahdischanahm
peerahda un peeteizahs, un ta sirga mittinaschanu un
zittas isdohfchanas atlihdinsa, un ja ne, tad tohp tas
sirgs pahrdohs tai pagasta lahdei par labbu.

Urumuischas pagasta teefa 21ma Otkobera 1827.

H. Lausche, teefas wezzafais.
J. v. Herold, teefas srihweris.

* * *

Kad no Krohna Leelas Rendes pagasta teefas par ta
nomirruscha Krohna Leelas Rendes fainneeka Lames
Zanna atlikfuschahm mantahm parradu jebli konkurse
irr nospreesta tappusi, tad wiffi un jebkurri, kam
taisnas prassifchanas buhtu, scheit tohp usajinati,
diwu mehneschu starpâ, prohti libds 9tu Dezembera
schi gadda, ar sawahm meleschanahm un wiinu pa-
rahdischanahm pee schihs pagasta teefas peeteiftees.

Krohna Rendesmuischa 14ta Otkobera 1827. 3

+ + + Kohle Ehrmann, preekschdetais.
(Nr. 85.) J. Heydinger, pagasta teefas srihweris.

* * *

No Sergemihthes pagasta teefas tohp wiffi tee, kam
kahdas taisnas parradu prassifchanas no ta nomirru-

fcha Sergemihetes fainmeeka Grahwe Brizza, par furra atlikkufchu mantu zaar schihē deenas spreedumu konkurje spreesta, buhtu, usaiinati, ar schim sawahn praffischanahtu lihds 9tu Dezembera 1827 pee schihē pagasta teefas peeteiktees.

Sergemihetes pagasta teefa 7tâ Dktobera 1827. 2
 ††† Pullesch Rahrl, pagasta wezzakais.
 (Nr. 34.) Friedrich Hildebrand, pagasta teefas ffrihweris.

No Dohbeles pagasta teefas tohp wisseem par sinu fluddinahts, kas sesdeenas kâ pee teefasdeenas no rihta pulksten desmit naw atnahjis pee teefas, tas ne tapš wairš peenemts, un teefa beigs pulksten diwi pehz pufšdeenas; lihds pulksten tschettru ussuhdschanaš tapš peenemtas ik sesdeenas.

Dohbeles pagasta teefa tanni 22trâ Dktobera 1827ta gadda. 3
 C. Blumenfeld, pagasta wezzakais.
 ††† Bekker, teefas peefehdetais.
 (Nr. 446.) C. W. Ewers, teefas ffrihweris.

Zittas fluddinafchanaš.

Ka tai 14tâ Nowembera deenâ fchi gadda us to dsimtsmuischu Flges, klast pee Grohbines, weena

uhdens= un weena wehjasudmalla, tã ka arriřsan daschi pee leelzetteem stahwedami frohgi, woi par weenu woi daschi kohpã us arrenti jeb pehz zittas norumafchanaš tam wairakfohlidaman tapš isdohti, tas scheid teem, kam patihk tohs us arrenti nemt, tohp sinams darrihts. 2

Tai 11tâ Dktobera deenâ fchi gadda us leelzettu starp Behnes muifchas un Schaggares pilfata weena rattu lahde ar mellu abdu, kur eekschã drahras un wesche (masgajamas drahras) un zittas masas leetas bija, irr nokrittusi. Tam gohbigam zilwekam, kas to atraddis, desmits fudraba rubeli tohp sohliti, lai to nodohd Felgawã, kattolu eelã Nr. 125 Lewinsohn nanimã, eeksch zeeniga Dawnorow muifchas dsimtsfunga Frank kohrtela pee G. Fr. Hennig. 2

No Frank Seffawas muifchas walbifchanaš wiffi un jebkurri tur peederrigi laudis, kam deenesta simes irr, no wihrifchlas kã no seewifchlas kahrtas, tohp usaiinati, lihds 29tu Dktobera deenu fchi gadda pee schihē muifchas walbifchanaš peeteiktees, jo zittabi tee, kas lihds peeminnetu deenu ne atnahks bet paliks noht, kã tahdi irr usluhkojami, kam naw passugrahmatas, ko neweens ne drihkt usnemt un kam neweens mitteki ne warr doht. I

Naudas, labbibas un prezzu tirgus us plazzi. Mihgē tanni 24tâ Dktobera 1827.

	Sudraba			Sudraba	
	Rb.	Kp.		Rb.	Kp.
3 rubli 72 kap. papihru naudas gelbeja	I	—	I pohds kanepeu tappe maksahsts ar	—	70
5 — papihru naudas	I	34	I — linnu labbakas surtes — —	I	—
I jauns dahlberis	I	33 $\frac{1}{3}$	I — — sliktakas surtes — —	—	80
I puhrs rudsu tappe maksahsts ar	—	95	I — tabaka	—	85
I — kweeschu	I	50	I — dselses	—	68
I — meeschu	—	75	I — fweestia	I	80
I — meeschu = putraimu — —	I	25	I muzza silku, preeschu muzzã — —	6	50
I — ausu	—	40	I — — wihschnu muzzã — —	6	75
I — kweeschu = miltu	2	—	I — farkanas fahls	5	—
I — bihdeletu rudsu = miltu — —	I	50	I — rupjas leddainas fahls — —	4	50
I — rupju rudsu = miltu — —	I	—	I — rupjas baltas fahls — —	4	—
I — firnu	—	80	I — smalkas fahls	3	75
I — linnu = sehklas	I	62 $\frac{1}{2}$	50 graschi irr warra jeb papihres rublis un		
I — kanepeu = sehklas	—	90	warra nauda stahw ar papihres naudu weenã		
I — kimmenu	I	—	maxfa,		

Ist zu drucken erlaubt.

Im Namen der Civilobersverwaltung der Ostseeprovinzen: Kollegienrath Dr. G. Paucker, an Stelle des Censors.
 No. 448.